

Aarhus Stiftstidende 12.-5.-66

Strøftog

Ordener afleveres i garderoben

AF N. MØGELVANG NIELSEN

N. Møgelvang
Nielsen.

I anledning af Karl Barths 80 års fødselsdag fortæller pastor Niels Møgelvang Nielsen, Århus, om den store, schweiziske teolog, som aldrig har taget anden universitetsgrad end sin teologiske embedseksamen, men som er æresdoktor ved 14 universiteter (og en af dem, der har modtaget den danske Sonning-pris). - I artiklen citeres et ungdomsdigt af kirkeminister Bodil Koch.

KARL BARTH er fyldt 80 år og hyldes Jorden over. For nogle år siden havde et af de største blade i New York en enquete; bladet spurgte kendte navne 'alle verdensdele: Hvad anser De for den betydningsfuldeste begivenhed i det tyvende århundrede? Den tyske digter Manfred Hausmann svarede: Udgivelsen af Karl Barths dogmatik. Bladet brugte hans svar til kæmpeoverskrifter tværs over bladets forside. Århundredets to verdenskrige vil uden tvivl glide ind mellem historiens trivialiteter. De er det næsten allerede. Historien er jo ikke fattig på krige. Og selv de største opfindelser bliver hurtigt daglig tilvænning eller forældede.

Karl Barths dogmatik vil leve og virke i menigheden, lige så længe som Jorden står og derfor også uden for menigheden. Den gjorde det straks den begyndte at udkomme. Jo mere Karl Barth har koncentreret sig om Evangeliet, des større er hans betydning blevet på næsten alle tilværelsens områder.

I Danmark er Karl Barths navn nok kendt. Men man kender heller ikke stort andet end hans navn. Han betyder ikke et meget for Skandinavien som for den øvrige protestantiske verden. Man kan tage den romerske kirke med. De største og bedste bøger, der er skrevet om Karl Barth, er skrevet af katolikker.

Her i landet sættes Karl Barths navn ofte i forbindelse med tidehvervsbevægelsen, men med urette. Tidehverv vil ikke kendes ved Karl Barth, og Karl Barth ikke ved Tidehverv. Det er vel ikke meget, Karl Barth kender til Tidehverv herhjemme, men der findes lignende bevægelser i andre lande. Tidehverv er blevet stående ved den radikale skepsis over for alt menneskeligt i den kristne forkyndelse, der prægede Karl Barth i hans allerførste tid, navnlig i den anden udgave af hans kendte kommentar til romerbrevet. Dengang var hans teologi en krise-teologi. Det sammenbrud, som den første verdenskrig var for hele verden, mente han, og ikke med urette, skyldtes, at man i kirken gennem århundreder havde talt mere om mennesket end om Gud, og når man endelig talte om Gud, var det kun en endnu stærkere forherligelse af mennesket. Gennem slægtled havde kirken været en blind vejleder for blinde. Hans udtalelser var skarpe og fængende måske ved deres skarpheid. Nu er han ikke ganske tilfreds med dem. I sin dogmatik citerer han sig selv fra dengang og slutter: Well soared, lion! (Vi siger det på tysk: Gut gebrüllt, Löwe!). Dengang kunne det måske være rigtigt; det var oprydning, og der skulle oprydning til. Det var noget positivt, der drev mig til den; men jeg ville dog gerne, at det var trådt noget stærkere frem. Min oprydning forekommer mig lidt for hårdhændet.

Tidehverv er rundt i landene ble-

vet stående ved denne radikaltet. En tysk tidehvervsmand bebrejdede for et par år siden Karl Barth, at han selv ikke var blevet det: "Jeg føler mig som en skildvagt. I 1921 stillede Deres Romerbrevskommentar mig på en vagtpost; der har jeg stået siden, og der vil jeg blive stående." Karl Barth mente, at når man havde stået så længe, burde man unde sig lidt hvile og sætte sig. For øvrigt kendte menigheden ikke til skildvagter, men til udsendinge. "Og den bombe-teologi, De siger til stadighed at chokere Deres menighed med, må De ikke tilskrive mig. De har grundigt misforstået mig og det lige fra begyndelsen." Karl Barth sagde det så enkelt - hans ansigt kan blive luttet smilerynker - at selv denne meget standhaftige tinsoldat blev lidt bøjelig. Han begyndte på ny at læse Karl Barth og skrev for nylig: Først nu begynder Karl Barths betydning at dæmre for mig.

☆

Den nuværende kirkeminister fru Bodil Koch er cand. theol. Også hun blev i sin ungdom grebet af Karl Barths kommentar til Romerbrevet. Hun følte dens skepsis og oprydning som en befrielse, hun åndede op i, netop fordi hun samtidig så, den ikke var negativ, men skyldtes det mest positive af alt, Guds nåde. I sin grebthed skrev hun et digt. Det blev gemt i skrivebordsskuffen, som så mange unge gemmer deres digte. Da Karl Barth i 1963 var i Danmark i anledning

af, at han var blevet tildelt Sonning-prisen, blev digtet trykt i Kristeligt Dagblad. Det viser på en smuk og sund måde, hvordan Karl Barth virkede på unge for fyrretyve år siden:

EXISTENTIA

Et billede - van Goghs gyldne hvedemark - et blomsterbunds form, det lilla farve og glæden ved mennesker fylder mig i dag.

Jeg læser en bog, en bog, der ved, at over alt dette står skrevet et nej, Guds nej over hver ting, jeg holder af. Hver ting, jeg holder af.

En bog, der ved, at ud af dette nej fødes et ja, som er det eneste, et ja til det umulige, det ikke-værende, det ikke-værende som er.

Jeg vælger billedet og blomsten, dig og mig, jeg siger ja til hver en ting, jeg holder af. Guds nej ved ligefuld, at jeg den værende, at jeg den værende er ikke!

Bodil Koch har straks ved sit første møde med Karl Barth set det, som Jakob Knudsen ofte giver udtryk for, at mennesker kan kun om ad Guds nåde komme i et naturligt forhold til tilværelsen.

Lige så stærk Karl Barth i sin ungdom lagde vægt på radikaliteten, lægger han nu vægt på det positive. Det er rigtigt, siger han, at

Kirke kl. 13.30.
Salmebog benyttes.

blevet vist os i vor store sorg.
Hjertelig tak, allesammen.
Petra og Peter Hansen, Ebeltoft.

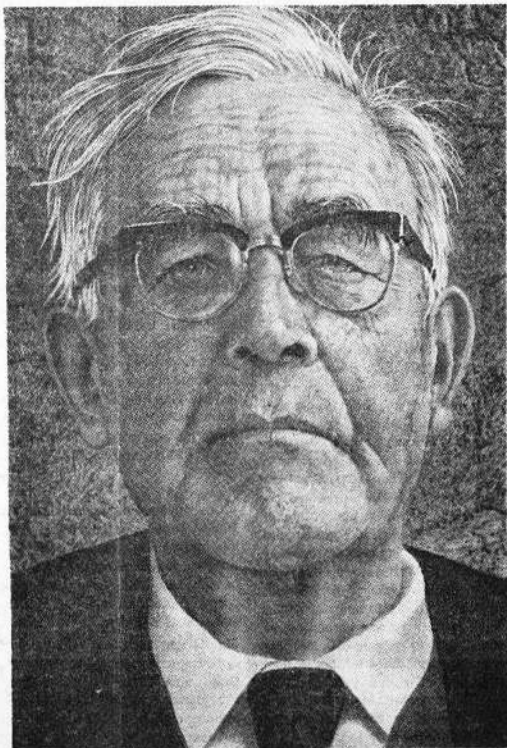
Ind- og udlevering af gods på lørdage til kl. 7.00—12.00.
2. distrikt.

Vighs Laboratorium,
Langenæs Allé 74, 4. th.
Tlf. (061) 463 81.

Tlf. 2 06 66 - 2 00 02

der er en afgrund mellem Gud og mennesker; men Gud har jo i Jesus Kristus slået bro over den afgrund. Hvorfor så opholde sig så meget ved afgrunden. Det er dog broen, der er det vigtigste. Det er rigtigt, at verden ligger i det onde; men det ved verden jo selv. Hvorfor så blive ved at tale om det. Der er mere grund til at fortælle den, at vi holdes fast af Guds gode hænder i liv og død og i evighed; for det ved verden ikke. Forudbestemmelsen til frelse og fortabelse, prædestinationen, der for mange er en rædsel, er det modsatte for Karl Barth. Prædestinationen er ikke en hemmelig og skjult tanke i Gud, men tværtimod Guds åbenbarelse. Den er selve evangeliet: At Gud — virkelig Gud — blev menneske — virkeligt menneske — viser, at Gud har udvalgt mennesket, hvert menneske til frelse. Forkastelsen tog han selv på sig: Min Gud, min Gud, hvorfor har du forladt mig. Hvad Gud har skabt, skal ikke udsettes for hans forkastelse, skønt synden nødvendiggør den. Den ville han selv lide. Karl Barth skriver: „Jeg forstår ikke den kristelige alvor, der består i en bekymring for at Helvede skulle blive afbefolket.“

I Tyskland og for den sags skyld også i Schweiz er Karl Barth ikke særlig populær på grund af hans stilling i Øst-Vest-konflikten. Han benægter ikke, at den europæisk-amerikanske kultur skyldes kristendommen. Men han vil ikke, at den kultur skal forsvares politisk, allermindst ved våbenmagt; den

Karl Barth — siger om sin ungdoms skrifter: Godt brødt, løve!

skal leves; kun ad den vej bliver den ved med at være kultur og kun på den måde forsvares den. Hans stilling bliver undertiden misforstået, som om han ikke var vestligt orienteret, hvad han vitterlig er og ikke lægger skjul på. Han er schweizer med hud og hår. Men han vil ikke være schweizer og vesteuropæer som de tysk-kristne i sin tid var tyskere.

Alligevel er Karl Barths politiske betydning meget stor. Philippe Maury, der var undervisningsminister i de Gaulles første kabinet, skriver, at for hans slægted — Maury er født 1916 — kan Karl Barths politiske betydning ikke overvurderes. Modstandsbevægelsen ville ikke kunne have stået fast eller være kommet igennem Frankrigs sammenbrud 1940 og besættelsen uden Karl Barths evangeliske og politiske vejledning.

En fransk præst har i årevis været på fuld gage og ikke bestilt andet end at oversætte Karl Barths dogmatik til fransk.

Barth har ikke taget anden universitetsgrad end sin teologiske embedseksamen. Han er ikke des mindre æresdoktor ved 14 universiteter.

Da han blev æresdoktor ved Sorbonne i Paris, blev han samtidig i de Gaulles nærværelse dekoreret med en høj fransk orden. Selve ordenen var meget smuk. Alle beundrede den. Karl Barth også. „Men den er alligevel“, sagde han, „af den slags, der skal afleveres i garderoben, når man skal ind i himlen“.

„Det skal den,“ sagde rektor i sin tale for Barth, „det skal Deres æresdoktorgrad også. Ingen har som De lært os, hvordan alt skal afleveres, når man skal ind i Guds rige. Men heller ingen har som De lært os, hvor trygt vi i kraft af Guds nåde kan stå med begge fødder i alt det foreløbige, som engang skal afleveres. Det gjorde indtryk på os i gymnasiet at lære om guderens misundelse, hvor bange antiken var for at vække den. De har lært os, at det er kun de falske guder, der bliver misundelige på menneskene. Den sande Gud bliver det ikke.“

Rektor viste i sin tale, hvordan Karl Barth netop ved at samle sig om Guds ord fik et åbent øre for menneskeord. „Hvad har De ikke lært os om Rousseau, Goethe, Kant og Hegel. Hos Dem har vi direkte erfare, at Guds nåde er lige så universel som Hans skabelse. Hvor skulle De hyldes om ikke på et universitet. Ikke hos nogen universitetslærer er det universelle tråd så stærkt frem som hos Dem!“

Hjerteligt blev rektor, da han kom ind på Barths betydning for Frankrig i Frankrigs skæbnetime: „Af Dem lærte vi, at for menneskene kan der aldrig komme den situation, at alting er tabt.“

Nu hyldes denne firs-årige ved universiteter verden over. I hyldesten af Karl Barth vil der altid mere eller mindre bevidst være en glæde over Guds godhed.

NIELS MØGELVANG NIELSEN